

POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **C. Z.**,
skazanego z art. 239 § 1 k.k. w zb. z art. 240 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu w dniu 6 maja 2022 r.
osobistego wniosku małżonki skazanego T. Z.
o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 września 2021 r., sygn. II AKa [...],
zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w S.
z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. III K [...],
na podstawie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

**odmówić przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania
wobec jego oczywistej bezzasadności.**

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na dzień 14 lutego 2022 r. i skierowanym do Prokuratury Rejonowej w G. T. Z. wniosła o cyt. wznowienie postępowania prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. III K [...], wskazując m. in. na to, że „[mąż] był niewinny i cały czas mówił prawdę co pamiętał, ale źle przeprowadzone postępowanie przez Policję i Prokuraturę Rejonową w G. pomimo braku dowodów i tylko na podstawie kłamstw Z. W., osobie

z kilkoma wyrokami, zmieniającymi zeznania w sprawie wielokrotnie sporządzono akt oskarżenia przeciwko mojemu mężowi C. Z. [...]”. W konkluzji pisma jego autorka wskazała, że cyt.: „żąda sprawiedliwości i rehabilitacji [...] męża”. Pismo to zostało potraktowane przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] jako wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 września 2021 r., sygn. II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. III K [...] (zarządzenie z dnia 13 grudnia 2021 r.) i przekazane Sądowi Najwyższemu, gdzie zostało zarejestrowane w repertorium „KO”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należało odmówić przyjęcia wniosku T. Z., małżonki skazanego C. Z. o wznowienie postępowania (por. art. 542 § 2 k.p.k. oraz kopię sporządzonego w dniu 8 lutego 2022 r. odpisu skróconego aktu zgonu C. Z., zmarłego w dniu 7 lutego 2022 r., *k. 6 akt*) — jako oczywiście bezzasadnego.

Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sąd odmówi przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania nierespektującego wymogów obowiązującego w postępowaniu wznowieniowym rygoru przymusu adwokacko-radcowskiego (bez wzywania do uzupełniania tego braku czynności przedsięwziętej osobiście przez uczestnika postępowania) w sytuacji, gdy „z treści wniosku wynika jego oczywista bezzasadność”. Ustawa postępowania karnego wymienia — czyni to jednak tylko tytułem pewnej egzemplifikacji — sytuację, gdy oczywista bezzasadność wniosku o wznowienie postępowania wynika z tego, że nawiązuje on do okoliczności, które były już rozpoznawane w postępowaniu o wznowienie postępowanie.

Ratio legis unormowania przyjętego w Kodeksie postępowania karnego należy upatrywać w pragmatycznym dążeniu ustawodawcy do daleko idącego zredukowania zbędnych, a zatem nieracjonalnych, przebiegów procesowych (m. in. tych zmierzających do ustanowienia dla podmiotu innego niż oskarżyciel publiczny, działającej samodzielnie na tym etapie postępowania, adwokata lub radcy prawnego celem zbadania akt sprawy pod kątem okoliczności sygnalizowanych w jej osobistym wniosku o wznowienie i rozważenia zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania, ewentualnego sporządzenia i złożenia

przezeń takiego wniosku, rozpoznania go przez sąd w składzie trzech sędziów itd.). Są to przebiegi, o których już z góry można powiedzieć, że miałyby całkowicie niecelowy charakter, bo jest oczywiste, że nie mogłyby doprowadzić do wznowienia postępowania i to nawet po ustanowieniu w sprawie adwokata lub radcy prawnego celem rozważenia sporządzenia i złożenia wniosku o wznowienie postępowania.

Już bowiem przeprowadzenie wstępnej oceny pisma podmiotu posiadającego legitymację procesową do złożenia wniosku o wznowienie postępowania (działającego po prawomocnym zakończeniu postępowania bez pomocy profesjonalnego przedstawiciela procesowego), zmierzającego do zainicjowania postanowienia wznowieniowego pozwala — *prima facie* — na sformułowanie tezy, że artykułowany przez stronę postulat wznowienia postępowania zakończony prawomocnym orzeczeniem ma oczywiście bezzasadny charakter. Uruchamianie w takiej konfiguracji złożonego mechanizmu procesowego zmierzającego do rozważenia możliwości sformułowania wniosku o wznowienie postępowania przez fachowego przedstawiciela procesowego trafnie zostało ocenione przez ustawodawcę w kategoriach czynności nieharmonizujących z rudymenarnymi zasadami ekonomii procesowej (niewątpliwie mającymi zastosowanie także na etapie postępowania wznowieniowego).

Zwraca się przy tym w judykaturze najwyższej instancji sądowej trafnie uwagę na to, że wymieniona w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. sytuacja (związana z układem swoistej powtarzalności wniosku o wznowienie postępowania, powołującego się na okoliczności tożsame z tymi, które już uprzednio był przedmiotem rozpoznania w postępowaniu wznowieniowym) ma li tylko przykładowy charakter, że „[d]ecydująca jednak jest sama treść wniosku o wznowienie, która może być oczywiście bezzasadna z różnych powodów. Ta oczywista bezzasadność wynikać może z tego, że we wniosku wskazano na podstawy wznowienia, które nie są przewidziane w ustawie albo z tego, że w ogóle nie wskazano żadnych podstaw wznowienia, ograniczając się do postulowania przeprowadzenia kolejnej kontroli odwoławczej” (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2015 r., sygn. II KO 49/15, SIP «Legalis» nr 1330115). Dodaje przy tym Sąd Najwyższy, że oczywista bezzasadność, o której mowa w przepisie art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k., powinna być rozumiana tak samo, jak pojęcie

oczywistej bezzasadności użyte na gruncie przepisów Kodeksu postępowania karnego normujących postępowanie kasacyjne, tj. że „bezzasadność oczywista to taka, która nie wymaga szczególnego badania, jest widoczna na pierwszy rzut oka, jest niewątpliwa i wniosek obiektywnie nie może doprowadzić do wzruszenia orzeczenia”.

Analiza pisma wniesionego przez małżonkę skazanego C. Z. — potraktowanego przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] jako wniosek o wznowienie postępowania i przekazanego jako taki właśnie wniosek Sądowi Najwyższemu (gdzie pismu temu nadano bieg po zarejestrowaniu go w repertorium „KO”) upoważnia do wyrażenia oceny, że nie została w nim wskazana żadna okoliczność, którą należałoby zakwalifikować jako korespondującą z którąkolwiek z przesłanek wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem wskazanych w treści przepisów art. 540 k.p.k. (lub art. 540b k.p.k.). Zgodnie z brzmieniem art. 540 § 1 k.p.k. postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (pkt. 1) albo — po wydaniu orzeczenia — ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że: a) skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, b) skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, c) sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu (pkt. 2). Należy podkreślić, że nie mogą stanowić podstawy wznowienia postępowania ani okoliczności znane bądź to sądowi, bądź stronom w toku postępowania, ani też zarzuty o charakterze odpowiadającym zarzutom apelacyjnym.

Małżonka skazanego w piśmie potraktowanym przez Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] jako wniosek o wznowienie postępowania wskazuje na to, że cyt.: „[C. Z.] cały czas mówił prawdę co pamiętał [...] i tylko na podstawie kłamstw Z. W., osobie z kilkoma wyrokami, zmieniającymi zeznania w sprawie wielokrotnie sporządzono akt oskarżenia przeciwko [...] C. Z.”.

Zarówno jednak z akt sprawy karnej prowadzonej pod sygn. II K [...] przez Sąd Okręgowy w S., jak i z pisemnych motywów wyroku tego sądu z dnia 10 grudnia 2020 r., wynika, że oskarżeni Z. i W. składali wyjaśnienia nie tylko na etapie postępowania przygotowawczego, ale w toku postępowania jurysdykcyjnego (protokół rozprawy przed Sądem Okręgowym w S. z dnia 26 czerwca 2020 r., *k. 807 i n. akt, t. V*), zaś sąd *a quo* miał w polu widzenia i dokonał ewaluacji procesowej zarówno wyjaśnień złożonych w sprawie przez C. Z., jak i przez drugiego oskarżonego, tj. Z. W. (na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego oraz potwierdzenia odczytanych mu na rozprawie wyjaśnień z postępowania pierwszoinstancyjnego), odmawiając waloru wiarygodności wyjaśnieniom złożonym przez oskarżonego C. Z. (pisemne motywy wyroku sądu pierwszej instancji (*sekcja 2 uzasadnienia formularzowego — Ocena dowodów*). Kwestia oceny tych wyjaśnień była także przedmiotem uwagi sądu *ad quem* w związku z treścią zarzutów postawionych w środku odwoławczym wniesionym przez obrońcę oskarżonego C. Z., zaś sąd ten poddał te wyjaśnienia precyzyjnej analizie, konfrontując je z treścią wyjaśnień złożonych przez Z. W., drobiazgowo analizując nie tylko postawę procesową przyjętą przez skazanego C. Z. w zakresie składania wyjaśnień, ale — także — treść depozycji składanych w toku postępowania przez jego małżonkę (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 września 2020 r., *k. 1036-1037v akt, t. VI*).

Wreszcie finalnie należy odnotować, że prawomocny wyrok sądu *ad quem* został także poddany kontroli kasacyjnej na skutek wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia (kasacji) przez obrońcę skazanego C. Z., w której to kasacji w jedynym sformułowanym w niej zarzucie wskazano m. in. na uchybienie sądu odwoławczego mające polegać na cyt.: „uznaniu w całości za wiarygodne zeznań Z. W., który wielokrotnie zmieniał ich treść — przyznając, że ukrycia zwłok dokonał samodzielnie”. Kasacja ta została oddalona jako oczywiście bezzasadna postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2022 r., sygn. III KK 104/22. W dacie wydania niniejszego postanowienia brak było wniosku o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia w przedmiocie oddalenia kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Należy zatem powiedzieć, że autorka osobistego wniosku o wznowienie postępowania nie wskazuje na żadne nowe dowody lub fakty, do których ujawnienia miałyby dojść po wydaniu prawomocnego orzeczenia, które mogłyby dać asumpt do podważenia rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej skazanego C. Z. i, w efekcie, jego rewizji.

Ewentualne przedsięwzięcie czynności zmierzających do spowodowania wniesienia wniosku o wznowienie postępowania karnego przez podmiot profesjonalny (wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosków przez jego sporządzenie i wniesienie przez adwokata lub radcę prawnego) jawi się zatem w tej sytuacji jako bezprzedmiotowe wobec stwierdzenia zmaterializowania się okoliczności, o której mowa w treści przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k. Celem tego przepisu jest bowiem, jak już powiedziano wyżej, zredukowanie zbędnych przebiegów procesowych w postępowaniu wznowieniowym w tych układach, w których na podstawie analizy osobistego żądania wznowienia postępowania stwierdza się obiektywny brak podstaw do wznowienia postępowania. Gdy już zatem *prima vista* jasno rysuje się brak okoliczności wskazujących na zmaterializowanie się którejkolwiek z podstaw wznowieniowych wskazanych w art. 540 § 1 k.p.k. lub art. 540b k.p.k. nieracjonalne i niecelowe byłoby przedsięwzięcie i kontynuowanie czynności procesowych mających doprowadzić do uzupełniania braków formalnych wniosku (przez wezwanie podmiotu uprawnionego do złożenia wniosku o wznowienie postępowania respektującego wymóg o którym mowa w przepisie art. 545 § 2 zd. pierwsze k.p.k., ewentualnie wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, celem rozważenia zasadności sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania), skoro okoliczności wskazane przez autorkę osobistego wniosku o wznowienie obiektywnie nie mogą doprowadzić do wznowienia tego postępowania.

Konkludując — mając na względzie powyżej omówione okoliczności — należało odmówić przyjęcia pisma potraktowanego jako wniosek małżonki skazanego C. Z. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 września 2021 r., sygn. II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. III K

[...] — jako oczywiście bezzasadnego w rozumieniu przepisu art. 545 § 3 zd. pierwsze k.p.k.

a.s.